

Motion till riksdagen 2010/11:U8

av Urban Ahlin m.fl. (S)
med anledning av skr. 2010/11:105

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2010

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU som utrikespolitisk aktör.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ekonomiska och finansiella frågor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja kommissionens vidare utredning av en transaktionsskatt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU och OECD noga bör följa hur informationsutbytesavtalen fungerar i praktiken och verka för förbättringar av OECD:s standardavtal.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Sverige inom EU och OECD ska verka för en mer multilateral ansats i skatteavtalsarbetet för att hjälpa utvecklingsländerna att också få del av dolda tillgångar genom informationsutbyte.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kampen mot människohandel och prostitution.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett gemensamt europeiskt asylsystem.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konkurrera med kompetens och inte med låga löner.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om patientrörlighetsdirektivet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljön.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om digitalisering av biografer.

Fel! Okänt namn på

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ramprogrammet Media 2007 (2007–2013).

Motivering

Socialdemokraterna vill att EU i grunden ska vara ett mellanstatligt samarbete, där vi tillsammans med de andra medlemsstaterna kan lösa problem som kräver gemensamma lösningar.

Socialdemokratisk politik handlar alltid om att möjliggöra för människor att forma sitt eget liv. När krisen rullar fram, jobben hotas, välfärden försämras och klyftorna mellan människor ökar drabbar det oss alla. Människor och utveckling hålls tillbaka; jobb och välfärd går förlorade.

EU behövs också som en kraftfull aktör på den världspolitiska arenan – för global fred och säkerhet, för mänskliga rättigheter samt för ökad solidaritet och demokrati. EU kan med sin politik för bistånd, handel, migration, jordbruk och klimat påverka hela världens utveckling.

Därför gäller våra mål om fler jobb, ett hållbart klimat och en solidarisk politik både för Sverige och för Europa. Därför är konflikten mellan oss och de borgerliga partierna densamma här hemma som i Europa. Vi socialdemokrater sätter alltid människan främst.

När världen är osäker är det viktigt med ansvarstagande och samarbete. Inget land kan i dag stå ensamt. I kampen mot arbetslöshet, finans- och klimatkris, brottslighet och konflikter blir vi starkare tillsammans än var och en för sig. I en värld som blir alltmer gränslös behöver demokratin bryta igenom för att påverka globalt.

Ett väl fungerande EU kan bidra till att Sverige växer sig starkare och tryggare. Det kräver att EU arbetar med rätt saker. Så är det inte alltid i dag. Många beslut om vår framtid lämpar sig inte för beslut i Bryssel. EU måste bli spetsigare, öppnare och mer demokratiskt. Politikens makt ska öka i förhållande till juridiken.

Företagens frihet på EU:s inre marknad får aldrig användas på bekostnad av principen om ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Dessutom måste EU bättre spegla det faktum att hälften av Europas befolkning består av kvinnor.

Sverige och Europa behöver inte mer av borgerlig politik. Ökad orättvisa är inte lösningen på de utmaningar vi står inför. Det handlar om ditt jobb, din lön och dina villkor på arbetsmarknaden. Det handlar om klimatkrisen och global solidaritet.

EU som utrikespolitisk aktör

EU har en viktig roll att spela i världen, och EU:s gemensamma utrikespolitik är en mycket viktig del av EU-samarbetet. Grunden för den gemensamma utrikespolitiken är strävandet efter gemensamma ståndpunkter. Det är långt ifrån alltid som det är lätt att skapa enighet mellan 27 medlemsländer och ibland är det trots omsorgsfulla försök omöjligt. Ändå är det viktigt och vär-

defullt att fortsätta arbetet inom EU och ständigt söka enighet om utrikespolitiken.

Vetorätten på utrikespolitikens område måste gälla även i fortsättningen. Ytterst bidrar den till att utveckla gemensamma ståndpunkter inom EU, och när EU väl kan agera enat innebär det en betydande styrka på den internationella scenen. Sverige ska vara pådrivande i EU:s utrikespolitiska arbete. EU-medlemskapet är vare sig en ursäkt eller ett skäl till svensk tystnad på den internationella scenen. Sverige ska naturligtvis i största möjliga mån eftersträva enighet inom EU, men går inte enighet att uppnå måste Sverige alltid vara berett att hävda sin uppfattning. Sverige har historiskt varit ett land som trots sin mindre storlek har spelat en stor roll i den internationella debatten. Genom att i dag agera tillsammans med övriga EU-länder kan vår utrikespolitik få den tyngd som ett gemensamt EU-agerande ger.

I Nordafrika har människorna fått nog av förtryck, maktmissbruk, fattigdom och korruption. Deras rop på mänsklig värdighet har nått hela världen.

EU och USA har låtit kortsiktiga intressen om stabilitet överskugga behoven av demokrati och mänskliga rättigheter. Vissa av arabvärldens regimer har hållits under armarna i utbyte mot att de hållit tillbaka extremistiska krafter, begränsat flyktingströmmar och garanterat stabilitet. Den politiken har varit kontraproduktiv.

Om EU och USA i stället hade främjat demokrati och mänskliga rättigheter, hade man stöttat verklig och hållbar stabilitet och utveckling.

Medelhavet är Europas Rio Grande. Det är det vatten som skiljer européernas välstånd från nordafrikanernas fattigdom och brist på demokrati. Det är det vatten där fattiga och desperata människor omkommer i tusental när de i rangliga farkoster försöker ta sig över till en bättre framtid.

Denna välståndsklyfta är inte långsiktigt hållbar. EU har byggt murar och ökat gränsbevakningen i stället för att bidra till att länderna i dess södra grannskap demokratiseras och att social och ekonomisk utveckling kommer dessa länders befolkningar till del.

EU måste nu visa i handling att man står upp för de värderingar som utgör unionens fundament. De olika samarbetsavtal som EU har med länderna i regionen innehåller tydliga krav på demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Socialdemokraterna anser att det är hög tid att dessa krav inte bara får plats i högtidstalen utan också i det praktiska arbetet.

Västsahara måste få sin självständighet. Socialdemokraterna vill verka för att Sverige och EU erkänner Västsahara. Folkrådet ska alltid respekteras, också i avtal som rör naturresurser, t.ex. fiske.

EU måste stödja länderna i Nordafrika i deras arbete med att upprätta en fungerande rättsstat, att bekämpa korruptionen, att få fungerande demokratiska institutioner, fria medier och bidra med de resurser som krävs för att kunna genomföra fria och rättvisa val.

Politiska reformer står självklart i centrum för utvecklingen i de nordafrikanska länderna, men Socialdemokraterna menar samtidigt att ekonomisk och social utveckling är avgörande för möjligheten att skapa en övergång till ett hållbart demokratiskt samhälle. Den unga befolkningen, där en mycket stor del är arbetslös, måste kunna känna framtidshopp.

Fel! Okänt namn på

Socialdemokraterna menar att EU kraftfullt bör arbeta med att uppfylla de löften som gavs redan under 90-talet om att låta länderna ingå i EU:s frihandelsområde. Det är dessutom nödvändigt att den gemensamma jordbrukspolitiken i EU reformeras på ett sätt som gör att bönderna i Nordafrika kan sälja sina produkter inom EU. EU kan genom borttagande av tullhinder och reformerad jordbrukspolitik stödja en ökad handel som är nödvändig för att välförstånd och utveckling också ska komma nordafrikanerna till del.

Socialdemokraterna menar också att EU bör lägga stor vikt vid att underlätta för kontakter och utbyte mellan människor, exempelvis genom ökat studentutbyte.

Nordafrikas kvinnor har intagit gator, torg och bloggar som en självklar del i kampen för frihet. Dock är kvinnors ställning i många arabländer oerhört eftersatt. Bristen på kvinnors delaktighet och inflytande i samhället utgör ett stort hinder mot utveckling i denna del av världen. Stödet till demokratiprocesserna måste bygga på insikten om vikten av kvinnors roll och deltagande.

Israels ockupation av palestinska områden kränker folkrätten och palestinierna dagligen. Det palestinska folket har drabbats hårt av denna konflikt, liksom den israeliska befolkningen. Denna konflikt har också konsekvenser för säkerheten i hela regionen och därmed för hela världen.

Socialdemokraterna tror på en framtid med två fria, livskraftiga och demokratiska stater som lever sida vid sida inom säkra och erkända gränser. Israel måste upphöra med ockupationen av palestinska områden, illegala bosättningar och byggandet av muren på ockuperad mark. Blockaden av Gaza måste upphöra. Israel, som den starkare parten i konflikten, har ett särskilt ansvar. Alla palestinska grupperingar måste ta avstånd från terrorhandlingar.

Världssamfundet måste föra en dialog med alla relevanta parter i konflikten, även med dem vars värderingar vi inte delar.

Israel fortsätter att bygga ut bosättningarna trots omvärldens protester. Bosättningarna på ockuperad mark utgör nästan hälften av Västbankens yta. EU måste vidta åtgärder för att bekämpa dessa folkrättsligt illegala bosättningar. Produkter från illegala bosättningar ska inte behandlas på samma sätt som produkter från Israel. Det är dock svårt för konsumenterna att veta om en vara kommer från en bosättning eller inte. Sverige bör därför kräva en tydligare ursprungsmärkning.

Frågan om Östra Jerusalem är en av de mest komplicerade och betydelsefulla att hantera inom fredsprocessen. EU och Sverige bör tydliggöra sin politik genom konkreta handlingar som exempelvis att driva på för att PLO ska kunna inrätta en representation i Östra Jerusalem, hålla möten mellan höga palestinska och europeiska företrädare i Östra Jerusalem, verka för att europeiska turistorganisationer inte gynnar bosättningar och inte delta i israeliska möten som hålls inne i Östra Jerusalem. EU och Sverige bör fortsätta framhålla att vi ser det som naturligt att Östra Jerusalem blir huvudstad i ett framtida fritt Palestina.

Sverige bör öka sitt stöd till den demokratiska oppositionen i Burma samt ställa sig bakom de krav som finns på en undersökningskommission som ska utreda om juntan gjort sig skyldig till brott mot mänskligheten. När EU nästa gång ska behandla frågan om sanktioner mot Burma bör Sverige driva att EU

Fel! Okänt namn på

fortsatt ska pressa Burmas regim till demokratiska förändringar. Inte förrän alla politiska fångar släppts kan en diskussion om en förändring av sanktionerna inledas. Sverige bör även ställa krav på att NLD i Burma får legal status och erkänna Aung San Suu Kyis ledande roll i arbetet för ett demokratiskt Burma.

Europeiska unionen har haft och har som sitt främsta syfte att omöjliggöra krig i Europa. Samtidigt som krig omöjliggjorts mellan medlemsländerna har den europeiska kontinenten inte besparats krig. Balkan har skakats av år av stridigheter, och nyligen har vi kunnat se väpnade strider i Kaukasus. Samtidigt finns i EU:s grannskap ett antal s.k. frusna konflikter, exempelvis Transnistrien och Nagorno-Karabach.

För att EU:s fredsskapande förmåga ska kunna bidra till målet om en europeisk kontinent utan krig måste processen att ta in nya medlemmar fortsätta. Alla europeiska länder som möter kraven på medlemskap ska kunna bli EU-medlemmar.

Tyvärr har en förfärande utvidgningsströthet börjat göra sig gällande inom EU. För oss socialdemokrater är det viktigt att slå fast att utvidgningen av EU är den största framgången på Europas kontinent. Turkiets framtida medlemskap är en mycket omdiskuterad fråga i många europeiska länder. För oss socialdemokrater har inställningen alltid varit att det inte är frågan om "om" Turkiet kan bli medlem utan "när". Detta "när" avgörs av hur snabbt Turkiet klarar att uppfylla de kriterier som krävs för ett medlemskap. Vi ser ett framtida turkiskt EU-medlemskap som viktigt inte minst med tanke på hur det skulle främja rättigheterna för kurder och andra folkgrupper.

EU:s utvidgning har varit framgångsrik och Socialdemokraterna stöder en fortsatt utvidgning. Den har främjat demokratisk och ekonomisk utveckling. Sverige bör stödja nödvändiga reformer i Turkiet och de andra kandidatländerna för att de ska kunna bli EU-medlemmar när de vill och när de uppfyller de uppställda kriterierna.

Ett framtida EU-medlemskap för länderna på Balkan är det kanske viktigaste verktyget för försoning, stabilitet och utveckling. Socialdemokraterna stöder länderna på Balkan i deras strävan mot ett EU-medlemskap och välkomnar att Island har påbörjat vägen mot ett EU-medlemskap.

EU måste på allvar investera resurser, tid och kraft i det östliga partnerskapet som arbetar för en integration av länder som Ukraina, Moldavien, Georgien, Vitryssland, Azerbajdzjan och Armenien. Samarbetet innebär konkret integration. Bland annat ska det leda till ökad rörlighet för människor mellan våra länder och tillväxt i handel. Det östliga partnerskapet är ett viktigt verktyg för ett starkare EU-engagemang i regionen. Nu är det dock dags att gå från högtidstal till konkret handling i detta arbete.

I Vitryssland har det under de senaste åren tagits små, positiva steg i demokratisk riktning, men denna utveckling fick ett brutalt slut när den vitryska regimen hårdhänt slog ned oppositionen i samband med presidentvalet i december.

Reseförbud och sanktioner mot Lukasjenko och hans närmaste krets är motiverade åtgärder. Den stora utmaningen är emellertid att möjliggöra för

Fel! Okänt namn på

den vitryska befolkningen att närma sig Europa och den vägen så demokratiska frön i det vitryska samhället.

EU:s visumpolitik är kontraproduktiv. Med krångliga regler och höga avgifter är det färre vitryssar i dag som reser över gränserna än tidigare. Sverige bör snarast avskaffa viseringsavgifterna för medborgare i de länder som ingår i Östliga partnerskapet. Vitryssarna känner sig inte bara inestängda av regimen, de känner sig också utestängda av EU.

Europas länder är i varierande grad destinationsländer, transitländer och ursprungsländer för människohandlarna. För att garantera och skydda de mänskliga rättigheterna i medlemsstaterna krävs gemensamma lösningar på samhällsproblem som människohandel för sexuella ändamål. Europarådets konvention mot människohandel var ett viktigt steg i kampen mot människohandel. Men ännu har EU inte påbörjat arbetet för ratificering och verkar heller inte i dag för medlemsstaters anslutning. EU bör utan vidare dröjsmål ratificera Europarådets konvention mot trafficking.

Vi måste öka EU:s förmåga i det globala samarbetet så att unionen kan vara en progressiv och säkerhetsskapande kraft, inte minst i Förenta nationerna.

EU:s snabbinsatsstyrkor där Sverige bidragit genom den nordiska stridsgruppen (NBG) har skapats för att avhjälpa kriser och humanitära nödlägen. Stridsgrupperna ska kunna sättas in i en konflikts inledningsfas och förberedas för en mer omfattande internationell insats eller i bästa fall med egen förmåga avstyra konflikten. Det finns dock anledning att se över hur användbar och kostnadseffektiv denna modell är. EU:s snabbinsatsstyrkor har hittills aldrig använts.

EU kan vara en viktig aktör i nedrustningsarbetet. Sverige bör vara en pådrivande kraft i EU-kretsen för att unionen ska ta steg framåt. För att kunna vara en sådan kraft måste Sverige självt vara en föregångare. I en värld som upprustar alltmer behövs aktiva röster för nedrustning. Det är därför bekymmersamt att regeringen varit så passiv på nedrustningsområdet. Exempelvis har man ännu inte ratificerat klusterkonventionen. Sverige bör ratificera den å det snaraste.

EU och dess medlemsstater är världens största biståndsgivare, och detta har också en stark påverkan på vår omvärld. Genom olika samarbeten med de länder som finns i EU:s geografiska närområde kan EU arbeta för att skapa en utveckling som gör att skillnaden mellan innanför och utanför EU:s gräns blir mindre än i dag. Genom ett solidariskt handlande kan EU bidra inte bara till välstånd och utveckling inom EU utan också till välstånd och utveckling i hela världen. Sverige ska vara pådrivande för att andra länder, inte minst EU-länderna, ska höja sitt bistånd minst upp till FN:s mål på 0,7 % av BNI. Vi vill att återkopplingen av EU:s bistånd förbättras. Det skulle öka kunskapen om EU:s verksamhet på området, vilket är särskilt viktigt då det gäller en så stor aktör. EU:s länder är tillsammans världens största biståndsgivare, och unionen ska vara en pådrivande aktör för att uppnå FN:s millenniemål. För att det ska lyckas krävs att mer av EU-biståndet fokuseras på fattigdomsbekämpning och att EU:s olika politikområden samordnas bättre för hållbar utveckl-

ing. EU:s jordbrukspolitik är ett exempel på områden som måste reformeras i enlighet med detta.

Ekonomiska och finansiella frågor

Hösten 2008 kollapsade de internationella finansiella marknaderna. Finans-
krisen drev fram en utveckling inom Europasamarbetet för att skärpa regle-
ringen och tillsynen av finanssektorn. Den finansiella krisen utlöste också en
statsfinansiell kris i flera europeiska länder. Den statsfinansiella krisen har
visat att det existerande systemet är otillräckligt. Europasamarbetets verktygs-
låda behöver kompletteras med mer robusta verktyg som kan garantera den
gemensamma valutans långsiktiga stabilitet. En del åtgärder har redan vidta-
gits. Bland annat har det träffats en uppgörelse om en tillfällig europeisk
finansiell stabiliseringsmekanism. Men diskussionen har gått vidare och nu
diskuteras ökad EU-styrning och -samordning av den ekonomiska politiken.
En del förslag är av en sådan karaktär att de i grunden förändrar EU:s karak-
tär. Bland annat har det presenterats förslag som innebär att EU får inflytande
över nationell lönebildning och pensionsåldern i olika länder. Det är fel väg
att gå. Socialdemokraterna menar att Sverige ska driva fem principer inom
EU:

1. Den nationella kompetensen ska värnas

Det är centralt att den nationella kompetensen och subsidiaritetsprincipen
värnas såsom den är formulerad i Lissabonfördraget. Metoden som bör an-
vändas för att stärka samordningen av den ekonomiska politiken, förbättra
konkurrenskraften och öka sysselsättning och välfärd är i första hand den
öppna samordningsmetoden. Vi är positiva till offentliga redovisningssystem,
till att statistik och prognoser görs jämförbara. Men den nationella kompeten-
sen och enskilda länders olika politiska mål och avvägningar vad gäller
sysselsättning, social välfärd och olika arbetsmarknadsmodeller måste respek-
teras. EU-kommissionen ska bl.a. inte kunna påverka den nationella lönebild-
ningen.

2. Ett samlat EU samarbete ska värnas

EU är en samlad union. Ibland kan det krävas att samarbete utformas inom
områden där inte alla länder deltar. EU-fördraget innehåller också regler får
sådan s.k. förstärkt samarbete. Men också ett sådant samarbete ska präglas av
att alla EU-länder får ha synpunkter på samarbetet och att alla EU-länder har
möjlighet att delta. Utvecklingen där EU delas upp i ett A-lag och ett B-lag
ska motverkas.

3. Ökad sysselsättning ska ha högsta prioritet

Vid det extra toppmötet i Lissabon, i mars 2000, slogs det fast att ett av Euro-
peiska unionens övergripande mål ska vara full sysselsättning. Sverige bidrog
aktivt till att dessa mål infördes. Men trots massarbetslöshet på många håll
inom Europa har sysselsättningsfrågan kommit i skymundan. Insatser för att

Fel! Okänt namn på

skapa statsfinansiell stabilitet måste kombineras med tillväxt- och sysselsättningskapande åtgärder. Den statsfinansiella krisen får inte bli en ursäkt för passivitet inför arbetet för fler jobb och förbättrade villkor för löntagarna. Vi vill se ökat samarbete för att stärka konkurrenskraften genom en ökad sysselsättning. Nya jobb och ökad sysselsättning skapas genom exempelvis investeringar i kunskap, utbildning och ny miljövänlig teknik.

4. Förstärkt reglering av finanssektorn

Misskötta och underkapitaliserade banker är den viktigaste orsaken till den statsfinansiella krisen i flera länder. Irland hade, för att ta ett exempel, bara ett fåtal år innan krisen slog till utomordentligt starka offentliga finanser. Instabila offentliga finanser kommer även fortsättningsvis att vara ett stort riskmoment – särskilt i de svagaste euroländerna. Därför måste reformtaket hållas uppe när det gäller att stärka tillsyn och regleringar. För att återskapa stabiliteten behöver exempelvis bankerna genom nya kapitaltäckningsregler skaffa sig betydligt större buffertar än tidigare. När det gäller finansmarknaden finns det anledning att välja lösningar på EU-nivå då det i delar är det mest verkningsfulla verktyget för att möta en internationaliserad finansmarknad.

5. Effektiv stimulanspolitik kräver starka statsfinanser

För att man ska kunna bedriva en aktiv stimulanspolitik i lågkonjunktur krävs starka statsfinanser. Europa behöver en bättre fungerande stabilitets- och tillväxtpakt som säkerställer att samtliga EU-länder håller ordning på de offentliga finanserna. Stora länder ska inte kunna undantas. Fokus måste i större utsträckning ligga på att medlemsstaterna i goda tider bygger upp buffertar som sedan kan utnyttjas i lågkonjunktur.

Arbetsgruppen för skattepolitik

Skattesystemets huvuduppgift är att finansiera den gemensamma välfärden. Skattesystemet ska inte vara något arbetsmarknadsinstrument eller näringspolitiskt instrument utan förhålla sig neutralt till konsumenternas och producenternas val av varor och tjänster. Skattepolitiken är en viktig nationell angelägenhet. Vi socialdemokrater är exempelvis väldigt tveksamma till förslag om en gemensam, europeisk företagsbeskattnings. Det finns ett flertal problem ur ett svenskt perspektiv. Att lägga till ytterligare ett europeiskt system ovanpå 27 nationella komplicerar snarare än förenklar och skapar nya möjligheter till skatteplanering.

Globaliseringen är inget argument för att minska nationell beskattning utan visar snarare på behovet av internationella överenskommelser som förhindrar att nationell skattepolitik undergrävs.

Skatt på finansiella transaktioner och på finansiella tjänster

Kommissionen har redovisat en rad goda skäl för att utveckla beskattningen av finanssektorn. Finansaktörer som i brist på tillräcklig tillsyn och tydliga regelverk har tagit alltför stora risker har utlöst en finanskris som skapat stora kostnader för många europeiska nationalstater och ekonomisk oro i hela EU med stor arbetslöshet som följd. Vi socialdemokrater anser att den svenska ståndpunkten inom EU ska vara att stödja kommissionens vidare utredning av en transaktionsskatt.

God förvaltning i skattefrågor

Det är beklagligt att enighet inte kunnat uppnås kring det spanska ordförandeskapets paketförslag som bl.a. inrymde sparandedirektivet.

Dock måste såväl det nya direktivet om administrativt samarbete som det nya indrivningsdirektivet betraktas som tydliga framsteg på vägen till ett fullständigt informationsutbyte och transparens. Det är viktigt att EU och Europa går före i detta. Sverige måste inom EU och OECD noga följa hur informationsutbytesavtalen fungerar i praktiken samt verka för förbättringar av OECD:s standardavtal.

Utifrån inte minst etiska utgångspunkter är det viktigt att kriminella organisationer, terrorister och diktatorer inte ska kunna gömma pengar i europeiska skatteparadis med nära förbindelser med Europeiska unionen. EU har ett stort ansvar för att banksekretessen och skatteundanhållandet i de europeiska skatteflyktsparadisen upphör.

Sverige måste inom EU och OECD verka för en mer multilateral ansats i skatteavtalsarbetet för att hjälpa utvecklingsländerna till att också få del av dolda tillgångar genom informationsutbyte.

Kampen mot människohandel och prostitution

Det har tagits en rad initiativ till att förstärka kampen mot människohandel i EU. Människohandel måste bekämpas såväl utanför EU:s gränser som inom. En viktig grund för att kunna bekämpa människohandel för sexuella ändamål är att bekämpa prostitution.

Sambandet mellan prostitution och människohandel för sexuella ändamål måste tydliggöras och erkännas. Om efterfrågan på köp av sexuella tjänster bekämpas, minskar också människohandeln. Den svenska sexköpslagstiftningen är ett bra exempel på hur prostitution bekämpas.

Det har funnits ett internationellt intresse av vilka effekter den svenska sexköpslagstiftningen har fått. Den utvärdering som nu skett (SOU 2010:49) av sexköpslagen visar att förbudet mot köp av sexuell tjänst har haft avsedd effekt och utgör ett viktigt instrument för att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål. I utvärderingen som gjorts nyligen menar polisen att det är uppenbart att förbudet mot sexköp fungerar som en barriär för människohandlare och kopplare som överväger att etablera sig i Sverige.

Fel! Okänt namn på

Sverige har i många år varit ett föregångsland för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Grunden för detta arbete ligger i att påverka mäns attityder och en fortsatt strävan mot ökad jämställdhet. Förbudet mot sexköp, menar vi, har även en normerande verkan, och stödet för förbudet är starkt. I de undersökningar som gjorts efter förbudets införande har mer än 70 % av de tillfrågade varit positiva till sexköpslagen.

Vi socialdemokrater har tidigare drivit på regeringen om att påverka EU-länderna att ta upp frågan om kriminalisering av sexköp, inte minst under det halvår Sverige hade ordförandeskapet i EU. Här kunde regeringen ha varit betydligt mer aktiv. Efter den svenska utvärderingen av sexköpslagen finns det än större anledning att föra fram den svenska sexköpslagen som ett föredöme, både när det gäller att minska prostitutionen och som ett verktyg att komma åt människohandel för sexuella ändamål. Regeringen måste nu ta initiativ i EU och tydliggöra att prostitution och människohandel har ett starkt samband samt att föra fram den svenska sexköpslagen som ett bra exempel på hur prostitution bekämpas. På samma sätt som det handlar om att förändra attityder hos svenskar för att uppnå ökad jämställdhet och minskat utnyttjande av personer som befinner sig i prostitution och människohandel kan även andra EU-länder påverkas.

Ett gemensamt europeiskt asylsystem

Att människor flyttar mellan länder är en naturlig process. Anledningarna till att en individ migrerar kan vara många och sammansatta. Det kan bl.a. handla om fattigdom, miljöförstöring, klimatförändring, krig, förtryck eller förföljelse i hemlandet. Migrationen i världen ökar. Under de senaste 25 åren har antalet människor som flyttar till ett annat land fördubblats och uppgår i dag till ca 200 miljoner.

När människor flyttar sprids kunskap, nätverk växer och nya möjligheter uppstår. Sverige är i sig ett tydligt exempel på att den kunskap, arbetskraft och mångfald som kommit hit har haft stor betydelse för svensk utveckling och tillväxt. Men migration kan också innebära stora utmaningar, såväl för de människor som flyttar som för de länder de lämnar eller flyttar till. Rätten till asyl handlar i grund och botten om solidaritet mellan folken över landgränserna.

Fokus i ett gemensamt europeiskt asylsystem måste vara på EU-ländernas gemensamma ansvar att värna de mänskliga rättigheterna och internationella konventioner samt bereda möjligheter till att söka asyl för de flyende. För att det ska fungera krävs ett solidariskt ansvar av EU:s medlemsstater. Den rådande situationen i Nordafrika är bevis för att EU:s massflyktsdirektiv borde tillämpas för att säkerställa snabbt stöd till dem som nu flyr från krig och förtryck.

Vi socialdemokrater vill framhålla vikten av att Genèvekonventionen följs och asylrätten hävdas. Rätten att få skydd undan förföljelse är en individuell mänsklig rättighet, och därför är vår uppfattning att EU ska ha en öppen dörr för människor i behov av skydd. Asylprövningen ska göras genom en ordning som bygger på en rättvis, rättssäker och individuell prövning som står i över-

ensstämmelse med internationella konventioner av den enskildes skäl för uppehållstillstånd.

När många europeiska länder nu driver en allt striktare migrationspolitik måste Sveriges röst i EU vara än tydligare i kraven på gemensamt ansvarstagande och upprätthållande av internationella konventioner. Människor på flykt undan krig och förtryck i Nordafrika ska inte mötas av uttalanden om illegal migration och stängda gränser utan av ett värdigt mottagande och en rättssäker asylprocess.

Konkurrera med kompetens och inte med låga löner

För att klara konkurrensen på den globala marknaden ställs EU inför flera stora utmaningar. En av dem gäller arbetskraftens kompetens och rörlighet. Fram till 2020 förväntas antalet arbetstillfällen för högutbildade öka med 16 miljoner i EU medan antalet arbetstillfällen för lågutbildade kommer att minska med ca 12 miljoner. Kombinerat med den stora demografiska utmaningen med en snabbt åldrande befolkning, där allt färre i arbetsför ålder ska försörja allt fler äldre och vårdbehövande, skapar det stora utmaningar för EU:s medlemsländer.

Betydande investeringar måste göras i utbildning och kompetensutveckling för att EU:s medlemsländer ska kunna möta utmaningarna på arbetsmarknaden. Fler måste ges möjligheter att kunna arbeta och kunna arbeta längre. Kvinnors möjligheter att kunna arbeta på samma villkor som män måste stärkas. Vi ser med oro på att en stor andel av de nya jobb som skapas för kvinnor handlar om jobb med lägre löner och begränsad arbetstid. Det krävs insatser för högre kvalitet i skolan som förhindrar att ungdomar lämnar skolan med otillräckliga kunskaper för reella möjligheter för livslångt lärande för alla liksom utbyggda utbildningsmöjligheter så att fler kan möta framtidens kompetensbehov på arbetsmarknaden. Det krävs insatser för att förhindra att arbetslösheten leder till social dumpning och konkurrens genom låga löner. Rörlighet över gränserna och öppenhet inför invandring är viktiga drivkrafter för ekonomisk utveckling. Men detta får inte användas som en förevändning för att pressa arbetstagarnas löner och arbetsvillkor nedåt. EU saknar i dag behörighet att direkt eller indirekt reglera löneförhållandena i Sverige. Så måste det också förbli. Den svenska kollektivavtalsmodellen bygger på att arbetsmarknadens parter har ansvaret. Välavvägda avtal bidrar till en fungerande ekonomi, internationell konkurrenskraft, höjda reallöner och en rättvis fördelning av löner. Parternas höga representativitet i Sverige säkerställer en ansvarsfull lönebildning. Alla försök från EU-kommissionen att intervjera i lönebildningen ska avvisas bestämt.

För oss socialdemokrater är det självklart att de som arbetar i Sverige ska ha lika lön och lika villkor oavsett varifrån de kommer. Svenska kollektivavtal ska gälla för alla som arbetar på den svenska arbetsmarknaden. Detta är dock ingen självklarhet. Dagligen ser vi exempel på löne- och villkorsdumpning och att den fria rörligheten missbrukas av oseriösa företag i syfte att konkurrera genom dåliga villkor. Denna utveckling är oacceptabel. Efter den s.k. Lavaldomen 2007 har regeringen, trots att den försöker föra i bevis att

Fel! Okänt namn på

den står upp för den svenska kollektivavtalsmodellen, inte försvarat den – tvärtom. I Lex Laval går regeringen längre än vad EU-domstolen krävde. Lex Laval innehåller en rad allvarliga brister som öppnar upp för konkurrens genom dumpning.

Vi menar att regelverket som omger kollektivavtalen nu måste stärkas. Grunden för att de fackliga organisationerna ska kunna teckna kollektivavtal är den grundlagsskyddade konflikträtten. Denna rättighet har regeringen inskränkt genom Lex Laval, vilket begränsar möjligheten att kunna vidta stridsåtgärder mot arbetsgivare som utstationerar arbetskraft i Sverige.

Vi vill riva upp Lex Laval så att likvärdiga löne- och anställningsvillkor kan gälla för alla som arbetar i Sverige. Vi vill också säkerställa att utländska företag som har verksamhet i Sverige registrerar sin närvaro i Sverige och att dessa företag har en representant på plats så att det är möjligt för de fackliga organisationerna att teckna kollektivavtal.

Men det räcker inte med att enbart ändra den svenska lagstiftningen. Det krävs en rad åtgärder inom EU. Genom Lavaldomen har domstolen slagit in på en väg där löne- och anställningsvillkor blir ett konkurrensmedel i Europa. Att EU:s ekonomiska dimension ges företräde framför den sociala dimensionen är en obalans som måste justeras. Denna fråga berör alla löntagare i Europa och kan inte skjutas på framtiden. Europas framtid ligger inte i att konkurrera med låga löner utan med trygga och goda arbetsvillkor, hög sysselsättning och kunskap.

Vi vill att EU antar ett juridiskt bindande socialt protokoll som tydliggör att de fackliga rättigheterna, förhandlings- och konflikträtt samt rätten att teckna kollektivavtal, gäller inom unionen. I det sociala protokollet ska det fastställas att grundläggande rättigheter har företräde framför ekonomiska intressen. Vårt förslag bygger på motsvarande krav som framförts av Europafacket. När utstationeringsdirektivet antogs av Europaparlamentet och ministerrådet rådde bred enighet om att direktivet skulle utgöra en lägsta nivå för de löne- och anställningsvillkor som kan krävas av ett värdland. Domstolen har dock valt att tolka direktivet som ett tak, dvs. att domstolen har angivit en högsta nivå för vilka villkor som kan avkrävas av ett gästande företag. Därför krävs nu politiska initiativ och en ny reglering som säkerställer karaktären av minimidirektiv så att likabehandling av löntagare kan garanteras.

EU:s arbetstidsdirektiv syftar till att säkerställa en lägsta nivå för skyddet för arbetstagarnas rättigheter när det gäller veckoarbetstider, dygnsvila, nattarbete, veckovila och pauser. Målet är att skydda arbetstagarnas hälsa och förhindra konkurrens mellan länderna som bygger på dåliga arbetsvillkor. Direktivet är därför av avgörande betydelse för Europas alla löntagare. Vi anser att det inte ska vara möjligt att förhandla bort grundläggande skyddsregler när det gäller arbetstiden. Skyddet för Europas löntagare mot ohälsosamma arbetstider måste stärkas. Vi socialdemokrater menar att vi i EU måste driva att den s.k. opt-out-möjligheten avskaffas.

Regeringen har kraftigt försämrat anställningsskyddet för visstidsanställda, och Sverige får nu kritik från EU-kommissionen för att vi i dag inte lever upp till de minimikrav för skydd av anställningstryggheten som gäller inom EU. I en formell underrättelse kräver EU-kommissionen att Sverige ändrar sin lag-

stiftning så att den lever upp till EU-rättens krav. Visstidsanställningar ger sämre löneutveckling, lägre ersättning i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen och lägre pension. En visstidsanställd får mindre kompetensutveckling och har svårare att planera sin ekonomi och sitt privatliv. Vi menar att anställningstryggheten måste stärkas.

Patientrörlighetsdirektivet

Sjukvården är en nationell angelägenhet. Vi vill bevara den ordningen. För att rörligheten inom EU ska fungera måste varje person kunna känna sig trygg med att man får bra sjukvård i det medlemsland man befinner sig i. För den som söker vård i ett annat land är det viktigt att få veta när vården ersätts av hemlandet eller inte, att vården är säker och att den som är sjuk inte ska behöva ligga ute med stora ekonomiska belopp i väntan på ett domstolsutslag eller beslut av myndigheter i efterhand. Därför aktualiserade den socialdemokratiska regeringen i ministerrådet under 2005 frågan om att reglera villkoren för patienters rörlighet i ett direktiv i stället för enbart genom rättsfall i domstolen. Vi ser alltså positivt på införandet av ett patientrörlighetsdirektiv. Vi vill samtidigt betona vikten av att ett patientrörlighetsdirektiv utformas med respekt eftersom sjukvården är en nationell angelägenhet och inte omfattas av EU:s gemensamma politik.

Under det svenska ordförandeskapet andra halvåret 2009 var patientrörlighetsdirektivet en prioriterad fråga. Regeringen misslyckades dock med att få till stånd en överenskommelse. En anledning till misslyckandet var att regeringen drev en marknadslinje som inte respekterade att sjukvården är en nationell angelägenhet utan drev frågan som en utveckling av tjänstesektorn. Mot bakgrund av att idén om ett patientrörlighetsdirektiv är en direkt konsekvens av att förslaget om att reglera sjukvården utifrån ett företagsamhetsperspektiv inom ramen för tjänstedirektivet fallit, är det direkt olämpligt att driva patientrörlighetsdirektivet som en del i utvecklandet av tjänstesektorn. Trots detta har regeringen genom handelsminister Ewa Björling vid olika tillfällen framfört idéer om att sjukvården i framtiden ska vara en del av tjänstesektorn och omfattas av tjänstedirektivet. Vi ställer oss helt avvisande till detta resonemang.

Vi menar att patienter som kommer från ett annat medlemsland ska behandlas på samma sätt som patienter från det egna landet, dvs. behoven ska styra prioriteringen. Det får inte skapas gräddfiler för patienter från ett annat medlemsland; behoven ska styra – inte nationaliteten. Medlemsländernas rätt att införa krav på förhandstillstånd för sjukhusvård måste säkerställas. Patienter som behöver och söker omfattande vård, vilket ofta är fallet när det gäller slutenvård, i ett annat medlemsland ska inte behöva ligga ute med stora belopp under lång tid för att sedan kanske få ersättning från sitt hemland. En sådan ordning skapar oacceptabla skillnader mellan dem som har goda ekonomiska förutsättningar och alla andra som inte har de möjligheterna. Det är medlemslandet självt som bör avgöra om något av de uppräknade skälen finns för att införa förhandstillstånd. Sjukvård är ett nationellt ansvar, och landets bedömning av sitt eget sjukvårdssystem ska respekteras.

Fel! Okänt namn på

Under det spanska ordförandeskapet första halvåret 2010 nåddes en överenskommelse i ministerrådet, och i början av 2011 kunde ett patientrörlighetsdirektiv godkännas i EU-parlamentet och av ministerrådet. Direktivet säkerställer att medlemsländerna kommer att kunna införa system med förhandstillstånd. Direktivet innehåller också krav på att det måste finnas kontaktpunkter i varje EU-land där man som patient enkelt kan informera sig om vilka villkor som gäller för att få ersättning, vad som gäller om något skulle gå fel vid en operation eller hur man överklagar ett negativt beslut om ersättning.

Patientrörlighetsdirektivet är i sin helhet balanserat och innebär en förbättring för patienter som söker gränsöverskridande vård. Hur bra det verkligen blir för patienterna avgörs dock av hur den borgerliga regeringen väljer att agera, eftersom direktivet lämnar mycket ansvar på medlemsstaterna.

Att vård aldrig får bli en plånboksfråga är en central princip för oss. Därför vill vi att den svenska regeringen satsar på högkvalitativ och tillgänglig sjukvård här hemma – i stället för ogenomtänkta skattesänkningar. Samtidigt vill vi att den nu tar vara på den möjlighet patientrörlighetsdirektivet innebär och inför ett system med förhandsbesked med betalningsgaranti som gör det möjligt för patienter att slippa låna pengar, ligga ute med stora summor, ta ekonomiska risker, i de fall svensk sjukvård inte klarar att möta deras behov inom rimlig tid.

Miljön

Inom klimat- och miljöfrågorna har EU stora möjligheter att agera. Vi vill att Sverige ska återta sin pådrivande roll inom EU:s klimatarbete och att unionen ska vara en förebild i de internationella åtgärderna. EU måste som helhet arbeta för kraftigt minskade och konkret definierade utsläpp.

Den svenska regeringen visar dock tendenser till att dra ned på ambitionerna. Regeringen vill inte driva på att EU minskar sina utsläpp med 30 % till 2020. Man har under förhandlingarna förespråkat att EU:s utsläppsminskningar till stor del ska genomföras i utvecklingsländerna. Sverige och andra EU-länder vill tillgodoräkna sig dessa minskningar som om de vore gjorda på hemmaplan. Detta är inte acceptabelt. Vår trovärdighet försvagas.

De internationella klimatförhandlingarna är i ett kritiskt skede. Första åtagandeperioden under Kyoto är på väg att löpa ut. Det finns ännu ingen överenskommelse om en fortsättning. Förtroendeklyftan mellan de rika och de fattiga länderna har fördjupats. EU måste nu visa ledarskap när USA och Kina inte vill gå före.

Överenskommelsen i Japan om biologisk mångfald hösten 2010 beskrivs av regeringen som en stor framgång, vilket det också kan bli när åtgärdspaketet konkretiseras. EU:s arbete för att hejda förlusten av biologisk mångfald kräver mer än en ambitiös planering, det kräver också en snabb finansiering.

Ett viktigt verktyg för att förbättra miljön är att minska transporternas negativa miljöpåverkan. Sverige bör verka aktivt för ett effektivare tågtransportnät inom EU. De nationella järnvägssystemen måste bli kompatibla och lagstiftningen synkroniseras. Då först – och parallellt med EU-

kommissionens strävan att öka andelen förnybar energi – har tågtrafiken en chans att bli ett realistiskt transportalternativ inom EU. Regeringen har föreslagit att flygtrafiken ska omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter. Det är också vår linje, men vi anser att flyget ska ha en egen marknadsplats, en s.k. egen bubbla, för att utsläppshandeln ska ha effekt. Det penningstarka flyget berörs inte nämnvärt av det låga priset på utsläppsrätter. Samtidigt riskerar den sårbara elintensiva industrin att drabbas av flygets inträde i handeln.

EU:s jordbrukspolitik kräver handfasta åtgärder. Reformeringar är på gång, men mycket återstår. Det är vår bestämda uppfattning att EU:s jordbruksstöd och marknadsregleringar ska avskaffas. Stöden snedvrider konkurrensen på världsmarknaden och förhindrar utvecklingsländernas möjligheter till egen produktion och konsumtion. Jordbruksstöden ska ha en tydlig klimat-inriktning så länge de finns kvar. Exportsubventionerna ska avvecklas senast 2013. En aktiv landsbygdsutveckling är viktig, liksom förbättrad djurvälstånd.

Den borgerliga regeringen har hittills visat ett beklagligt ointresse för jordbrukspolitiken inom EU. Sverige har marginaliserats i förhandlingarna. Det räcker inte att ensidigt driva frågan om jordbruksstödens omfattning. Sverige måste också aktivt delta i diskussionen om hur stöden ska utformas under den tid de finns kvar. Reformeringen av EU:s jordbrukspolitik är ett tufft arbete som ska ske inom EU – med engagerad närvaro från svensk sida.

Kemikaliefrågan är ytterligare ett politikområde där EU ska vara pådrivande. Den gemensamma kemikalielagstiftningen Reach finns på plats sedan ett par år tillbaka, men kräver redan revidering. Principen om att farliga kemikalier ska ersättas med mindre farliga alternativ måste snarast skärpas. Vi vill också att Reach ska omfatta fler s.k. lågvolyämnen. Definitionen av vilka ämnen som behöver tillstånd för att användas måste förtydligas så att fler farliga ämnen omfattas. Regeringen måste bli mer aktiv i kemikaliefrågor och lämna fler förslag till Reachs kandidatlista för farliga kemikalier.

Digitalisering av biografier

Vi anser att frågan om digitalisering av biografier är en mycket viktig kulturpolitisk fråga som handlar om att skapa rättvis tillgänglighet till en av de mest populära konstformerna – filmen. Digitalisering av biografier har också möjliggjort att direktsända opera- och teaterföreställningar. Ett lysande exempel är Folkets Hus och Parkers projekt där man visat föreställningar från Metropolitan i New York. Digitalisering av biografier är en fråga som alla medlemsstater har sagt sig prioritera. Vi finner det då anmärkningsvärt att den svenska alliansregeringen var ense med övriga medlemsstater om detta men inte anslog medel för digitalisering av biografier för budgetåret 2011, i motsats till socialdemokraterna. Filmbranschen anser att det är ytterst viktigt att satsa nu när den tekniska utvecklingen sker – sedan kan det vara för sent, och biografier kan ha tvingats lägga ned.

Ramprogrammet Media 2007 (2007–2013)

Vi anser att det är mycket viktigt att det även efter 2013 finns ett stödprogram för film-, tv- och multimediebranschen. Det är beklagligt att den svenska

Fel! Okänt namn på

alliansregeringen inte tydligt, när frågan om en fortsättning på stödprogrammet efter 2013 aktualiserades i februari 2011, inte betonade stödprogrammets betydelse eller sade sig vilja verka för en fortsättning.

Stockholm den 30 mars 2011

Urban Ahlin (S)

Carina Hägg (S)

Kenneth G Forslund (S)

Olle Thorell (S)

Kent Härstedt (S)

Carin Runeson (S)